

การศึกษาอิทธิพลของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวน ต่อการบริหารงานคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

วรรณนิภา ภูมิถาวร¹

ดิฏฐทรศน์ ประทีปพรณรงค์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการบริหารงานคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และบทบาทของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนเกี่ยวกับคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก รวมทั้งศึกษาอิทธิพลของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนในเชิงการสร้างแรงกดดันในการปฏิบัติหน้าที่แก่เจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก เลือกกลุ่มตัวอย่างจากคดีที่ได้รับความสนใจจากประชาชนมาทั้งสิ้น 3 คดี จำนวน 30 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ดำเนินรายการ หรือผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์เชิงสืบสวน นักกฎหมายที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับคดีอาญา นักวิชาการด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า ในการบริหารงานคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก หน่วยงานตำรวจจะมีการออกคำสั่งให้จัดตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยฝ่ายสอบสวนและฝ่ายสืบสวนปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน โดยรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนจะมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวแทนที่ติดตามความคืบหน้าเกาะติดสถานการณ์ของคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินคดีให้เสร็จสิ้น ทำให้ประชาชน ผู้บังคับบัญชา รวมถึงพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบคดี กระตือรือร้นและเอาใจใส่ต่อการดำเนินคดีมากขึ้น แต่ทั้งนี้จากการสร้างความกดดันดังกล่าว อาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการดำเนินคดี และอาจ

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
<Email: namwannipa.w@gmail.com>

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
<Email: dhiyathad.pra@nida.ac.th>

เป็นช่องทางให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี รวมทั้งทำให้เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบได้เช่นกัน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีลักษณะเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน และยังพบอิทธิพลที่เข้ามาแทรกแซงการทำงานของทั้งสองฝ่ายอีกด้วย

คำสำคัญ: อิทธิพลของสื่อ การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ แรงกดดันตำรวจ

A Critical Study of the Influence of Investigative Journalism News Programs on the administration of the Police

Wannipa Bhumithavara³

Dhiyathad Prateppornnarong⁴

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the methods of case management of the police officers, the role of Investigative Journalism News Programs in working on high-profile cases and to study the Influence of Investigative Journalism News Programs on the performance of the police. This research uses qualitative research methodology which uses the documentary research and in-depth interview with a purposive sampling of 30 participants. These include police officers, representatives from the moderator or Investigative Journalism News Programs producer, lawyer with experience in criminal cases, criminal justice academics, and representatives from the people involved in case studies. The empirical findings of this research indicated that the police officers will be ordered to establish a working group for temporary consisting of the inquiry department and the investigation department. Investigative Journalism News Programs plays important roles in working on high-profile cases by tracking and monitoring with the long period of the prosecution. These will be causing citizens, commanders and police officers more active and attentive to prosecution. However, these influences might be causing the mistake in prosecution and making the

³ Master of Public Administration Program (Criminal Justice Administration), Graduate School of Public Administration, National Institute of Development Administration <Email: namwannipa.w@gmail.com>

⁴ Assistant Professor, PhD., Graduate School of Public Administration, National Institute of Development Administration <Email: dhiyathad.pra@nida.ac.th>

offenders escape. It might be making a copy-cat as well. Moreover, the finding from this research reflecting that the relationship between the media and the police officers would be mutually beneficial, also there are others influence that comes along with the prosecution.

Keywords: Media Influence, The Performance of the Police, Police Pressure

บทนำ

องค์กรตำรวจนับเป็นต้นธารแห่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพราะมีบทบาทสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายทั้งในด้านการป้องกันและการปราบปรามอาชญากรรม รวมถึงการกระทำอื่น ๆ ที่กฎหมายบัญญัติให้มีความผิดและมีโทษทางอาญา ทั้งหมดนี้ก็เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม จึงอาจกล่าวได้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ใกล้ชิดและเป็นสิ่งที่พึ่งพาที่สำคัญของประชาชนทุกกลุ่มอย่างแท้จริง

ในสังคมประชาธิปไตยนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจำเป็นต้องยึดหลักตำรวจประชาธิปไตย (democratic policing) ซึ่งมีแนวทางให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ภายในกรอบของหลักนิติธรรม (rule of law) และความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน (respect for human rights) (Sataworn, 2015; Prateepornnarong & Young, 2019) การทำหน้าที่ของตำรวจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วเพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม จึงนับเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง ในปัจจุบันเราจะพบว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความยากลำบากมากขึ้นกว่าในอดีตไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงจากเดิม รวมทั้งอิทธิพลจากการทำงานของสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่สื่อเชิงสืบสวน (investigative journalism) เติบโตขึ้นมากในประเทศไทย (Foundation for Media Studies, 2014)

สื่อรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และนำข้อมูลที่ได้มาเปิดเผย นำเสนอต่อยอดประเด็น รายงานข่าวในลักษณะของการวิพากษ์วิจารณ์ข่าว มีการเชิญบุคคลผู้เกี่ยวข้อง นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาให้สัมภาษณ์กับทางรายการ นับว่าได้รับความนิยมในหมู่ของประชาชนและส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสูง โดยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา รายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนที่ได้รับความนิยมสูง อันได้แก่ รายการ ชูวิทย์ ตีแสบหน้า รายการถามตรง ๆ กับจอมขวัญ รายการทูบ๊ะซ่าว เป็นต้นต่างนำเสนอข่าวที่มีผลต่อความรู้สึกของประชาชนหลายกรณี เช่น กรณีการหลบหนีคดีของนายวรยุทธ อยู่วิทยา (บอส) ผู้ต้องหาคดีขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียชีวิต (Thairath Online, 2012) กรณีการขอรี้อฟื้นคดีของนางจอมทรัพย์ แสนเมืองโคตร ที่ตกเป็นผู้ต้องหาขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียชีวิต (Thairath Online, 2017a) กรณีการรุมทำร้ายชายผู้พิการโดยกลุ่มวัยรุ่นจำนวน 7 คน ที่มีความสัมพันธ์กับ

เจ้าหน้าที่ตำรวจ (Thairath Online, 2017b) กรณีที่ นายเปรมชัย กรรณสูตร อาจมีความเกี่ยวข้องกับการฆ่าเสือดำ ณ หุ่นใหญ่เนเรศวร (Thairath Online, 2018a) หรือกรณี นายปรีชา ไคร์ครวญ ที่ตกเป็นผู้ต้องหาแจ้งความเท็จ เกี่ยวกับการสูญหายของสลากกินแบ่งที่ถูกรางวัล 30 ล้านบาท (Thairath Online, 2018b)

จะเห็นได้ว่า รายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนมีอิทธิพลในเชิงการนำเสนอข่าวต่าง ๆ เหล่านี้เป็นอย่างมาก และทำให้ประชาชนเชื่อว่าน่าจะไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เกี่ยวข้องกับกรณีต่าง ๆ ข้างต้น จึงนำไปสู่คำถามสำคัญว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจและรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนมีวิธีการบริหารงานคดี และมีบทบาทในการทำงานเกี่ยวกับคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมากอย่างไรบ้าง รวมทั้งบทบาทของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนนั้น มีอิทธิพลในเชิงการสร้างแรงกดดันในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือไม่ และเพียงใด ซึ่งการศึกษาอิทธิพลของสื่อต่อการบริหารงานคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าวนี้ ยังเป็นสิ่งที่ยังขาดการศึกษาอย่างจริงจังในทางวิชาการ ผู้วิจัยมองว่าการศึกษาวิจัยและผลที่ค้นพบจากงานนี้จะเกิดประโยชน์ต่อวงการยุติธรรมของไทยและสังคมวงกว้างต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาวิธีการบริหารงานคดีของหน่วยงานตำรวจที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบคดี ในคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก (high-profile cases)
2. ศึกษาบทบาทของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนในการทำงานเกี่ยวกับคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจ
3. ศึกษาอิทธิพลของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนในเชิงการสร้างแรงกดดันในการปฏิบัติหน้าที่แก่เจ้าพนักงานตำรวจ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: เป็นศึกษาวิธีการบริหารงานคดีของหน่วยงานตำรวจที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบคดีในคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก (high-profile cases) จำนวน 3 คดี ดังนี้

1. คดีการขับรถยนต์คนเสียชีวิต บริเวณ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2548 (พาดหัวข่าว: คดีครูจอมทรัพย์)

2. คดีการขั้บรถชนเจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.ทองหล่อ เสียชีวิต บริเวณถนนสุขุมวิท เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2555 (พาดหัวข่าว: คดีบอส ทายาทกระทิงแดง)

3. คดีการถูกรุมทำร้ายชายพิการประกอบอาชีพขายขนมปังเสียชีวิต โดยกลุ่มวัยรุ่นจำนวน 7 คน บริเวณถนนโชคชัย 4 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2559 (พาดหัวข่าว: คดีชายพิการขายขนมปังถูกรุมทำร้าย)

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่งานตำรวจ ผู้ดำเนินรายการหรือผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์เชิงสืบสวน นักกฎหมายที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับคดีอาญา นักวิชาการด้านกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา และประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในคดีที่ศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 30 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลา: หน่วยงานตำรวจในประเทศไทย เริ่มสัมภาษณ์ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2561 – เดือนมกราคม 2562

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบและเข้าใจวิธีการบริหารงานคดีของหน่วยงานตำรวจที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคดี ในคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก (high-profile cases)

2. ทราบและเข้าใจบทบาทของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนในการทำงานเกี่ยวกับคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก

3. เสนอแนวทางในการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของสื่อ ในการนำเสนอข่าวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในอนาคตได้

นิยามปฏิบัติการ

1. รายการโทรทัศน์เชิงสืบสวน หมายถึง รายการคุยข่าว หรือสารคดีข่าวที่มีการลงพื้นที่หาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ และนำมาตีแผ่หรือขยายผล ไม่ว่าจะมีการเชิญบุคคลผู้เกี่ยวข้องมาให้สัมภาษณ์ในรายการหรือไม่ก็ตาม

2. การบริหารงานคดี หมายถึง การสืบสวน และสอบสวนคดีตามกฎหมาย รวมถึงแนวทาง หรือวิธีการสื่อสารกับสื่อมวลชนและสาธารณชนเกี่ยวกับคดีที่อยู่ในความสนใจของสื่อมวลชนและสาธารณชน

3. คดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก หมายถึง คดีที่ผลของคดีสร้างความกระทบกระเทือนต่อจิตใจของสาธารณชนอย่างมาก และหรือมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของบุคคลที่เกี่ยวข้องรุนแรง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของตำรวจ

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) และทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม (Due Process)

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการป้องกันและการปราบปราม ซึ่งต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการลงโทษและการจับกุม ผู้กระทำความผิดเพื่อความสงบสุขของสังคม ทำให้ขาดการคำนึงถึงความถูกต้องของกระบวนการในการได้มาซึ่งพยานหลักฐานต่าง ๆ (Sarapat, 2009) ในขณะที่ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม เป็นการใช้กฎหมายอย่างมีเหตุผลและเป็นธรรม ซึ่งในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในคดีอาญาจะต้องใช้วิธีพิจารณาตามกฎหมาย ให้ความคุ้มครองภายใต้หลักเสรีภาพและเป็นธรรม (Watanavanich, 1981)

ตำรวจประชาธิปไตย (Democratic Policing)

ภายใต้การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยของสังคมไทย แนวคิดการปฏิรูประบบราชการและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ที่ถูกจัดทำขึ้นในปี พ.ศ.2542 เข้ามาแพร่หลายมากขึ้น จึงทำให้ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้เริ่มบริหารจัดการตามแนวความคิดดังกล่าว อันประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ที่ประชาชนควรที่จะได้รับบริการจากหน่วยงานภาครัฐอย่างคุ้มค่ามากที่สุด (Plooksrang, 2014) หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทที่สำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน และทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง เพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ซึ่งจะต้องอาศัยหน่วยงานตำรวจ ในการรักษาความปลอดภัย (Security) และสร้างความเชื่อมั่น (Certainty) ให้กับคนในสังคม รวมทั้งมีการนำหลักการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS) ซึ่งเป็นแนวคิดที่สร้างความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic Citizenship) ส่งเสริมความเป็นชุมชนและภาคประชาสังคม เข้ามาใช้ในการบริหารประเทศมากขึ้น เป็นบทบาทพื้นฐานของเจ้าหน้าที่รัฐอันจะช่วยให้ประชาชนได้รับและแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน มากกว่าที่จะพยายามให้องค์การภาครัฐเข้าไปควบคุมและกำกับสังคม (Denhardt & Denhardt, 2000) ทำให้มีการนำแนวความคิดดังกล่าวมาปรับใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีการสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือของคนในชุมชน บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจกับคนในชุมชน หรือที่เรียกว่า “ตำรวจชุมชน” (Community Policing)

นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมแนวคิดการเฝ้าระวังและรักษาความปลอดภัย โดยคนในชุมชน คอยเป็นหูเป็นตา สอดส่องเหตุการณ์ แจ้งข้อมูลต่าง ๆ ให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือที่เรียกว่า “เพื่อนบ้านเฝ้าระวัง” (Neighborhood Watch) ซึ่งการนำหลักการดังกล่าวมาเข้ามาใช้มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ในขณะที่มีภาครัฐคอยช่วยสนับสนุนและอำนวยความสะดวกประชาชนควบคู่กันไป (Denhardt & Denhardt, 2011) นอกจากนี้แล้วในศตวรรษที่ 21 ที่แนวการบริหาร การปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance) ได้ถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย รัฐต่างมองเห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่น ๆ กับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในด้านการศึกษา สิ่งแวดล้อม สาธารณสุข รวมไปถึงการรักษาความปลอดภัย (Osborne, 2010) ทำให้องค์กรตำรวจต้องปรับตัว โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานตำรวจทั้งในงาน สืบสวนและสอบสวน และปรับรูปแบบโครงสร้างให้เกิดการกระจายอำนาจมากยิ่งขึ้น (Sataworn, 2015)

แรงกดดันในการปฏิบัติงานของตำรวจ

หน่วยงานตำรวจ ในฐานะของหน่วยงานขั้นต้นในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันอันตรายต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งการให้บริการประชาชนทั้งในและนอกสถานที่ ซึ่งเกิดขึ้นได้ทุกสถานที่และเวลา ทำให้ตำรวจต้องปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ และมีแรงกดดัน อันเป็นปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (Chaiprakongcheep, 2011) ซึ่งภารกิจหลักที่สำคัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนใหญ่ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ความคาดหวัง จึงมีสภาพความกดดันสูงกว่าอาชีพอื่น โดยการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถเผชิญความกดดันเหล่านี้ได้ ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมไม่มากนัก (Wantanasombat, 2016)

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของสื่อ

หน้าที่และความสำคัญของสื่อ

สื่อมีบทบาทสำคัญในการรายงานและนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ โดยการสอดส่อง และติดตามสถานการณ์ รวบรวมข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อแจ้งให้ประชาชนรับทราบถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ศึกษาสถานการณ์ และติดตามเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น แล้ววิพากษ์วิจารณ์ เชื่อมโยง เนื้อหาของข่าว กับทัศนคติของสื่อมวลชน เพื่อชักจูงและโน้มน้าวให้ประชาชนผู้รับสาร

มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันกับสื่อมวลชน และเพื่อเป็นการสร้างความปรองดอง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในสังคมที่มีความแตกต่างและหลากหลายทางความคิด ได้สร้างความเข้าใจร่วมกัน และอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข รวมทั้งทำหน้าที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ อุดมการณ์ ทศนคติ ค่านิยม และบรรทัดฐานของคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ทั้งทางตรงและทางอ้อม (Lasswell, 1948) โดยภารกิจที่สำคัญของสื่อมวลชนในเชิงของการรายงานข่าว คือการให้ข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา เป็นตัวเชื่อมประสานสัมพันธ์ให้กับคนในสังคม รวมทั้งรณรงค์ให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคม ในกรณีที่เกิดวิกฤติการณ์ หรือสถานการณ์ฉุกเฉินขึ้นในสังคม สื่อจะมีบทบาทในการช่วยประสานความร่วมมือระหว่างคนในสังคม สื่อจะชักนำและโน้มน้าวใจคนให้มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันได้ (McQuail, 2010)

อิทธิพลของสื่อ

สื่อมีอิทธิพลต่อการรับรู้และความคิดของบุคคลมาก สืบเนื่องจากลักษณะการทำงานของสื่อมวลชน อันได้แก่การแพร่หลายของสื่อ ซึ่งปัจจุบันคนในสังคมสามารถเข้าถึงสื่อได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และจากการสั่งสม จากการรายงานข่าวของสื่อที่มีลักษณะ มุมมอง ทศนคติที่คล้ายคลึงกัน เมื่อมีการนำเสนอซ้ำกันหลายครั้ง ทำให้เกิดการสั่งสมความนึกคิดของแต่ละบุคคล รวมไปถึงความสอดคล้องกันของแหล่งข้อมูลข่าว ที่ส่วนใหญ่จะอ้างอิงมาจากแหล่งเดียวกัน การที่สื่อโทรทัศน์หยิบยกประเด็นจากสื่อสังคมออนไลน์มาวิเคราะห์ ตีความให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น และเมื่อเนื้อหาหรือประเด็นของข่าวที่สื่อนำเสนอมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันแล้ว ย่อมทำให้สื่อมีอิทธิพลต่อบุคคลมากยิ่งขึ้น (Kaewthep, 2002)

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสื่อเข้ามามีอิทธิพลและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน การเข้าถึงข่าวสารในชีวิตประจำวันของผู้คนในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงจากในอดีตเดิมที่สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร หรือนิตยสารต่าง ๆ เคยมีบทบาทสำคัญต่อการรับรู้ข่าวสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่าการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ มีอิทธิพลโดยตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หากนำเสนอในทางลบ จะทำให้ภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเสียหาย ส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ในทางกลับกันหากนำเสนอในทางยกย่อง ชมเชยและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีขวัญและกำลังใจ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น (Pailee, 1996) แต่ทั้งนี้ในปัจจุบันพบว่าสังคมไทยมีอัตราการเข้าถึงและรับรู้ข่าวสาร

จากหนังสือพิมพ์ในระดับที่ลดลง จากการแทนที่ด้วยสื่อโทรทัศน์ (Boondej & Kattamat, 2009) ทั้งนี้เพื่อประหยัดเวลาในการอ่านข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ เพราะการรับฟังข่าวจากโทรทัศน์สามารถช่วยลดระยะเวลาช่วงเช้าอันรีบเร่งของผู้คนได้

ด้วยพัฒนาการของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าขึ้น ส่งผลให้สื่อโทรทัศน์มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอข่าว จากเดิมที่มีการนำเสนอข่าวในลักษณะของการบรรยายเนื้อหาของข่าวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เปลี่ยนมาเป็นการนำเสนอข่าวในลักษณะของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวน ที่เป็นการอธิบายลำดับเหตุการณ์ของข่าวต่าง ๆ พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อเท็จจริงจากเนื้อหาของข่าวไปพร้อม ๆ กัน ทำให้ผู้ชมสามารถรับรู้และเข้าใจถึงเนื้อหาที่แท้จริงของข่าว มีการเชิญนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวมาวิเคราะห์ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในรายการ และเปิดโอกาสให้ผู้ชมสามารถแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้ (Toh-sumlee, 2010)

นอกจากนี้รายงานข่าวเชิงสืบสวนในสังคมระบบประชาธิปไตย ยังเปรียบเสมือนเป็นสุนัขเฝ้าบ้าน (The Watchdog) ของสถาบันสื่อมวลชน อันเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้มีอำนาจหรือองค์กรที่มีอำนาจในสังคม ซึ่งมีการรายงานในเชิงเจาะลึกข้อมูล โดยที่นักข่าวได้มีการสืบค้นข้อมูล หลักฐาน ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อเปิดเผยต่อสาธารณชนได้รับรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ทั้งในประเด็นที่กำลังเป็นที่กล่าวถึงของสังคม และปัญหาต่าง ๆ ที่ถูกกลบเกล็นในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาอีกด้วย (Vithayarat, 2017) โดยในช่วงตลอดระยะเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมา จะพบว่ามิดดีจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในรูปแบบที่แตกต่างกันเกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งถูกเปิดเผยโดยสื่อมวลชน มีการนำเสนอต่อสาธารณชน ทำให้สังคมได้รับทราบรูปแบบ วิธีการและรายละเอียดข้อเท็จจริงของคดีที่เกิดขึ้น

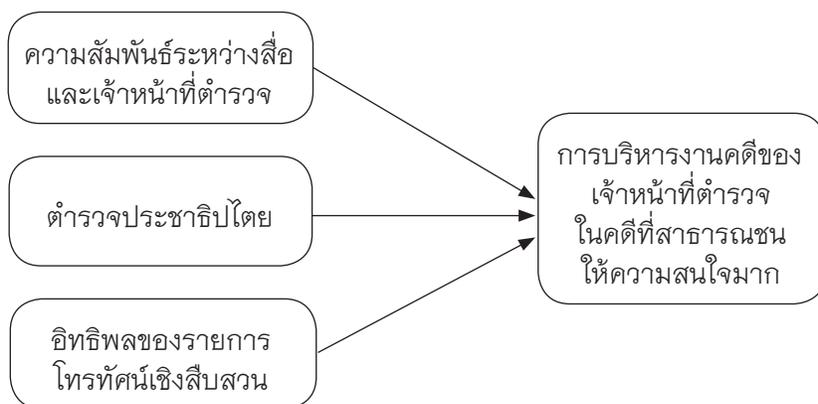
ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อและเจ้าหน้าที่ตำรวจ

สื่อและเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีลักษณะความสัมพันธ์ทั้งในด้านบวกและลบต่อกัน สำหรับความสัมพันธ์ในเชิงบวกนั้น จากการศึกษาวิจัยที่ได้มีการสำรวจแนวทางการบริหารงานของหน่วยงานตำรวจในอังกฤษและเวลส์เกี่ยวกับการบริหารจัดการชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของหน่วยงานตำรวจ พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยสะท้อนภาพการทำงานอย่างเข้มงวดผ่านการรายงานข่าวต่อสาธารณชน และยังเป็นตัวกลางในการช่วยพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งมีบทบาทสำคัญ

ในการเป็นผู้เฝ้าติดตาม และรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกด้วย (Cooke & Sturges, 2009) นอกจากนี้ยังพบว่าสื่อออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทในการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อสาธารณชน ทำให้สังคมรับรู้และเข้าถึงข้อมูลหรือผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (Goldsmith, 2015) ในขณะที่การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน ก็ต้องอาศัยแหล่งข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสำหรับการนำเสนอข่าวสารต่อสาธารณชนให้ทราบต่อไป (Dowler, 2002)

แต่ในขณะเดียวกันบางครั้ง การทำงานของสื่อมวลชน อาจทำให้เกิดผลเสียต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ จากการนำเสนอข่าวหรือการตีความเนื้อหาของข่าวที่นำเสนอ ซึ่งผิดจากข้อเท็จจริงของคดี ส่งผลให้ผู้รับข่าวสารรับรู้เรื่องราวที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริง นอกจากนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน ที่มีการลงพื้นที่เพื่อทำข่าวในพื้นที่เกิดเหตุอาชญากรรมต่าง ๆ อาจก็ดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และอาจทำให้พยานหลักฐานเสียหายได้อีกด้วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาอิทธิพลของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนต่อการบริหารงานคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็น ทศนคติ มุมมอง ที่มี ความเป็นนามธรรมสูง ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากคดีที่ได้รับความสนใจจากประชาชนมาทั้งสิ้น 3 คดี โดยคัดเลือกจากคดีที่สื่อและรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้อง กำกับติดตาม และกล่าวถึง อย่างแพร่หลาย ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งสิ้น 30 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ดำเนินรายการ หรือผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์เชิงสืบสวน นักกฎหมายที่มีประสบการณ์ เกี่ยวกับคดีอาญา นักวิชาการด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในคดีที่ศึกษา

ในการดำเนินการวิจัยภาคสนาม ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ในรูปแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) โดยจะมีการกำหนดกรอบแนวทางของคำถามไว้ ด้วยการใช้คำสำคัญ (Keywords) ในชุดคำถาม และมีการเตรียมคำถาม กว้าง ๆ เพื่อให้สามารถสัมภาษณ์ในประเด็นคำถามต่อยอดเพิ่มเติมในกรอบแนวทาง ที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งเนื้อหาในการสัมภาษณ์จะมุ่งเน้นเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการงานคดีของเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบคดี ในการทำงานเกี่ยวกับคดีที่สาธารณชน ให้ความสนใจมาก และบทบาทของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนต่อการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งอิทธิพลของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนในเชิงการสร้าง แรงกดดันในการปฏิบัติหน้าที่แก่เจ้าพนักงานตำรวจ

โดยในระหว่างการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยคำนึงถึงประเด็น จริยธรรมการวิจัยไม่ว่าจะเป็นการขอความยินยอม การปกปิดนามของผู้ให้ข้อมูล และการเก็บข้อมูลเป็นความลับ (Prateppornnarong, 2019) ทั้งนี้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยลายมือ และจะบันทึกเสียง สัมภาษณ์ก็ต่อเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ยินยอมเท่านั้น

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารงานคดีของหน่วยงานตำรวจที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบคดีในคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก พบว่า หน่วยงานตำรวจจะมีแนวทางในการบริหารจัดการงานคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก โดยการมอบหมายให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือหัวหน้าสถานีตำรวจ ออกคำสั่งให้รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้กำกับการสอบสวนประจำสถานีตำรวจ เข้าควบคุมการสอบสวนโดยตรง หรือออกคำสั่งให้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาพิเศษ โดยมีฝ่ายสอบสวนและฝ่ายสืบสวน รวมทั้งผู้มีประสบการณ์เชี่ยวชาญเฉพาะด้านปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในการดำเนินคดี และลงความเห็นในสำนวนคดีเพื่อให้สำนวนคดีมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ดังที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีที่านหนึ่ง ได้อธิบายถึงโครงสร้างการทำงานของคณะทำงานที่จัดตั้งขึ้นมาพิเศษ ไว้ว่า

...โดยปกติถ้าเป็นคดีใหญ่ ๆ เขาจะตั้งเป็นคณะทำงานขึ้นมา ในคณะทำงานก็จะมีหัวหน้า โดยหัวหน้าจะเป็นคนสั่งการ จะเป็นคนรับนโยบายจากผู้บังคับบัญชาที่เหนือกว่าตัวเองขึ้นไป แล้วก็มาสั่งที่มงาน.. แล้วก็จะถูกเร่งรัดว่าทำเสร็จหรือยัง ในแต่ละวันอาจจะไม่ต้องทำอะไรเลยนอกจากตอบคำถาม

(เจ้าหน้าที่ตำรวจ, ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 16, 2 พฤศจิกายน 2561)

โดยทั้งนี้ พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีจะต้องจัดลำดับการดำเนินคดีตามความสำคัญและความเร่งด่วนให้ทันกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ด้วย แต่ทั้งนี้ ข้อมูลจากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนพนักงานสอบสวน ดังที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดี ได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

...ปัญหาภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติคือ ณ วันนี้ ปริมาณคดีมันเยอะ จำนวนพนักงานสอบสวน (ร้อยเวรรับแจ้งความ) มีน้อย โครงสร้างตำแหน่ง เขาบอกว่าพนักงานสอบสวน 1 คน ให้รับผิดชอบต่อสำนวนการสอบสวน 70 สำนวน ต่อ 1 ปี แต่ ณ วันนี้ 1 คน รับผิดชอบไปเกือบ 200 สำนวน ต่อปี

(เจ้าหน้าที่ตำรวจ, ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 27, 4 มกราคม 2562)

จากข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาการขาดแคลนพนักงานสอบสวน นับว่าเป็นปัญหาภายในของทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ปริมาณคดีที่เกิดขึ้น ไม่สัมพันธ์กับปริมาณของพนักงานสอบสวน ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ ไม่ต้องการมารับหน้าที่ในตำแหน่งนี้ ทำให้ขาดแคลนพนักงานสอบสวน ซึ่งส่งผลต่อ ปัญหาความล่าช้าในการบริหารงานคดีของหน่วยงานตำรวจ

ในขณะที่ จากการศึกษาบทบาทของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนในการทำงาน เกี่ยวกับคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก พบว่ารายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนจะมี บทบาทสำคัญในการประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคมแต่ละรายวัน เพื่อให้คนในสังคมรับทราบรายละเอียดเบื้องต้นของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งทำ หน้าที่ในการรณรงค์ผลักดัน ทำให้คดีสืบหน้าและเกิดความยุติธรรม ซึ่งเมื่อมี เหตุการณ์หรือคดีเกิดขึ้น ทางสำนักข่าวจะส่งทีมงานข่าวไปยังพื้นที่เกิดเหตุ เพื่อสังเกตการณ์และวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียง เป็นเนื้อหาข่าว นำไปรายงานข่าวให้สาธารณชนทราบต่อไป ซึ่งโดยทั่วไปแล้วในช่วงแรก ของคดี การรายงานข่าวส่วนใหญ่จะเป็นการรายงานข้อเท็จจริงของคดีที่เกิดขึ้น แต่เมื่อผ่านไประยะหนึ่งแล้ว หากคดียังไม่เกิดความคืบหน้า สื่อจะตั้งคำถามและ ข้อสงสัยว่าเพราะเหตุใดคดีจึงไม่คืบหน้า มีปัจจัยหรืออิทธิพลอื่นที่เข้ามาแทรกแซง หรือไม่ โดยทั้งนี้การที่จะสามารถรณรงค์ผลักดันให้คดีคืบหน้าได้สำเร็จ จะต้องมีการนำเสนอและวิเคราะห์อย่างครบถ้วน รอบด้าน และจะต้องติดตามความคืบหน้า ของคดีอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ดังที่ ผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์เชิงสืบสวน ได้แสดง ความคิดเห็นในฐานะของตัวแทนสื่อเชิงสืบสวน ไว้ว่า

... สื่อก็มีหน้าที่ติดตามตรวจสอบ สิ่งที่ถูกติดตามตรวจสอบ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องหันมาสนใจมากขึ้นทุกหน่วยงาน เมื่อสื่อติดตาม ตรวจสอบ หาข้อเท็จจริงเชิงลึกมาก ๆ มันก็ทำให้เจ้าหน้าที่เห็นปัญหาเหล่านั้น แล้วก็เข้าไปสู่แก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้เร็วขึ้น สื่อช่วยกันตั้งคำถามเยอะๆ ทุกคนก็ช่วยกันขุดคุ้ยข้อมูล สื่อทุกประเภทจะช่วยกันขุดคุ้ยข้อมูล สะท้อนข้อมูล ช่วยกันหาข้อมูลแบบ Crowd Sourcing มันทำให้เห็นว่า หน่วยงานรัฐก็เข้าไปตรวจสอบมากขึ้น สื่อทำให้ทุกอย่างมันถูกจับจ้อง (ผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์เชิงสืบสวน, ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 28, 6 มกราคม 2562)

แม้จากการศึกษาจะพบว่า รายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนมีบทบาทสำคัญในการติดตามความคืบหน้าของคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมากดังกล่าวข้างต้น แต่ข้อมูลที่ได้จากการศึกษายังพบประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับการติดตามความคืบหน้าของคดี ดังที่ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนท่านหนึ่งได้อธิบายไว้ ดังนี้

...วิธีการที่ทุนใหญ่จะกดปากสื่อมวลชนได้คือไปซื้อสปอนเซอร์ของเขา เราจะนำเสนอข่าวเสียหายของสปอนเซอร์ได้ไงล่ะ? โดนเขาถอดสิทธิ เป็นวิธีการที่ง่ายมากสำหรับการมีเงิน ซึ่งมีเยอะด้วยนะ แล้วเราก็ก๊วฝืนไม่ได้ อยู่ดี ๆ เราไปพูดทำให้ช่องเสียสปอนเซอร์ใหญ่หลายสิบล้านบาท คิดว่าช่องจะเอาเราไว้มั๊ยล่ะ

(ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวน, ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่ 19,
4 ธันวาคม 2561)

ข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าบทบาทของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนในการทำงานเกี่ยวกับคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก สามารถถูกแทรกแซงได้จากผู้มีอิทธิพลด้วยวิธีการถอนเงินสนับสนุน (สปอนเซอร์) ออกจากแต่ละช่องสถานีที่รายการโทรทัศน์สังกัด เพื่อให้รายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนไม่หยิบยกหรือนำเสนอในประเด็นนั้น ๆ และทำให้คดีถูกลืมไปจากกระแสของสังคมได้

นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาอิทธิพลของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนที่ได้มีการติดตามการดำเนินคดี ซึ่งอาศัยระยะเวลาอันยาวนานในการดำเนินคดี มีการลงพื้นที่หาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาความไม่ยุติธรรมต่าง ๆ พบว่า จะสามารถส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใน 2 มุมมอง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตาราง

ตาราง 1 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

	ผลกระทบเชิงบวก	ผลกระทบเชิงลบ
เจ้าหน้าที่ตำรวจ	ทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์ หาคำตอบให้กับความสงสัย ซึ่งส่งผลทำให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีเร่งรัดดำเนินการให้รวดเร็วขึ้นได้	เป็นช่องทางที่ทำให้ผู้กระทำความผิดทราบแนวทางการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และพยายามหลบหนีหรือทำลายหลักฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีได้
ผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์เชิงสืบสวน/ ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวน	ทำให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีเอาใจใส่ในการทำคดีเพิ่มมากขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อสามารถตกเป็นเครื่องมือของผู้มีอิทธิพลจากการใช้งานสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ - บางครั้งอาจเป็นการชี้แนะแนวทางในการกระทำความผิดให้กับบุคคลอื่น เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบได้

ตาราง 1 (ต่อ)

	ผลกระทบเชิงบวก	ผลกระทบเชิงลบ
นักกฎหมายที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับคดีอาญา	<p>ทำให้ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าของการดำเนินคดีได้ ช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้น เกิดการเรียกร้องหรือสร้างความกดดันต่อผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานตำรวจ และพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบคดีต่อไป</p>	<p>- ทำให้เกิดความผิดพลาดจากการเร่งรัดในการจับกุม ผู้กระทำความผิด</p> <p>- กระทบต่อการวินิจฉัยคดี โดยตั้งข้อหาแก่ผู้ต้องหาที่เกินกว่าเหตุ ซึ่งยึดจากสิ่งที่ผู้สื่อข่าวนำเสนอ และแรงกดดันจากสังคม</p>
ประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในคดีที่ศึกษา	<p>หากประเด็นที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ (Social Media) มีการเผยแพร่ต่อไปยังสื่อกระแสหลัก สามารถสร้างแรงกระตุ้นต่อพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบคดีได้</p>	<p>- ความกดดันส่วนใหญ่ มักจะเกิดขึ้นกับเฉพาะพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีเท่านั้น โดยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสูงขึ้นไป ไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร</p> <p>- สร้างความกดดันได้สำเร็จเพียงไม่กี่คดีเท่านั้น ส่วนใหญ่แล้วเป็นเพียงคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก ที่ปรากฏทางสื่อมวลชนจำนวนบ่อยครั้งเท่านั้น ซึ่งเป็นจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณคดีที่เกิดขึ้นทั้งหมดในแต่ละปี</p>

ตาราง 1 (ต่อ)

	ผลกระทบเชิงบวก	ผลกระทบเชิงลบ
นักวิชาการ	-	ในกรณีที่มีการดำเนินคดียังไม่เสร็จสิ้น หากมีการขอความเห็นของนักวิชาการหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง อาจมีการให้ข้อมูลในลักษณะการเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยไม่เข้าใจข้อเท็จจริง และรูปแบบการทำงานของตำรวจ

ที่มา: ผู้เขียน

โดยหากวิเคราะห์หิทธิพลจากแรงกดดันที่เกิดจากการที่รายการโทรทัศน์เชิงสืบสวน นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก โดยพิจารณาจากคดีตัวอย่างจำนวน 3 คดี จะพบว่า

จากการศึกษาคดีของนางจอมทรัพย์ แสนเมืองโคตร (พาดหัวข่าว: คดีครูจอมทรัพย์) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปได้ว่าสื่อมีบทบาทสำคัญในช่วงภายหลังจากที่ศาลมีการยกฟ้อง และฝ่ายผู้ต้องหามีการขอหรือฟื้นคดีเกิดขึ้น ซึ่งรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนจำนวนมาก มีการหยิบยกและนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นความสงสัยในสำนวนคดีที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีได้ทำไว้ โดยจากการจับตามองจากสื่อ การรับรู้ของประชาชน และอคติที่มีต่อหน่วยงานตำรวจ ทำให้เกิดการเข้าใจผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากการที่คนในสังคมมีความใกล้ชิดกับสื่อมวลชนมากขึ้น เมื่อคดีได้รับความสนใจจากประชาชนมากขึ้นและผู้บังคับบัญชาได้รับทราบ จะส่งผลทำให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีต้องเร่งรัดในการดำเนินคดีเพื่อตอบคำถามของสังคมให้ได้ ซึ่งสื่อมีบทบาทสำคัญในการกำกับและติดตามความคืบหน้าของคดี รวมทั้งทำให้เกิดการตรวจสอบระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเอง ซึ่งทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลายมุมมอง ทำให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีจะต้องรอบคอบมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้

จากการศึกษา ยังพบว่าผู้สื่อข่าวจะสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้มากกว่าตัวเจ้าหน้าที่ ตำรวจ จึงทำให้เกิดการนำประเด็นต่าง ๆ ที่ได้รับข้อมูลมาวิเคราะห์ ใส่ความคิดเห็นของตนเอง และสรุปนำเสนอต่อสาธารณชน หรือการเชิญผู้เกี่ยวข้องไปออกรายการ อาจมีการแสดงความคิดเห็นที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้ รวมทั้งการขึ้นนำสังคม และการชี้ช่องทางให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีไปได้ด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดความผิดพลาดจากการเร่งรัดเพื่อลดความกดดันจากสังคม โดยเฉพาะการแข่งขันด้วยความรวดเร็ว และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเอง

จากการศึกษาคดีการขั้บรรณชนเจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.ทองหล่อ เสียชีวิต บริเวณ ถนนสุขุมวิท (พาดหัวข่าว: คดีบอส ทายาทกระทิงแดง) พบว่า สื่อมวลชนตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินคดีของนายวรัญฑร เนื่องจากเป็นคดีที่ผู้ต้องหาเป็นบุคคลผู้มีชื่อเสียงในสังคม และเป็นคดีที่ตรวจสอบพบความผิดปกติหลายประการที่ต้องอาศัยสื่อมวลชนในการร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง จึงทำให้สื่อเข้ามา มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งแต่วันแรกภายหลัง จากเกิดเหตุการณ์ มีการตั้งข้อสงสัยพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีในประเด็น การตั้งข้อกล่าวหาที่ไม่เหมาะสม มีการเข้ามากดดันการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ทำให้ผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจและติดตามความคืบหน้าของการดำเนิน คดีดังกล่าว ซึ่งรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนจะมีส่วนช่วยในการตรวจสอบและติดตาม ความคืบหน้าของคดี ทำให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบคอบ มากยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ ยังทำให้ประชาชนได้ช่วยตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เป็นไปอย่างโปร่งใส ช่วยตีแผ่ข้อเท็จจริงและคลายความสงสัย ที่เกิดขึ้นในสังคมได้ แม้ว่าการติดตามความคืบหน้าจากรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวน จะเป็นแรงผลักดันในการดำเนินคดีให้สำเร็จ แต่หากขาดการติดตามอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง จะไม่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินคดี

นอกจากนี้ จากการศึกษาคดีกลุ่มวัยรุ่นรุมทำร้ายนายสมเกียรติ ศรีจันทร์ ชายพิการ ผู้ประกอบอาชีพขายขนมปัง (พาดหัวข่าว: คดีชายพิการขายขนมปังถูกรุม ทำร้าย) พบว่าได้รับความสนใจจากสาธารณชน เนื่องจากเป็นคดีที่มีลักษณะของการ รุมทำร้ายจากกลุ่มผู้ต้องหาที่มีจำนวนมากและผู้เสียหายเป็นผู้พิการทางร่างกาย ประกอบกับการที่กลุ่มผู้ต้องหา มีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงทำให้มี การติดตามสถานการณ์จากผู้สื่อข่าวแหล่งต่าง ๆ จำนวนมาก โดยต่างตั้งข้อสงสัย และวิพากษ์วิจารณ์ความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ คดีในประเด็นของการตั้งข้อหาที่ไม่เหมาะสม มีการเรียกร้องจากฝ่ายทนายของผู้เสียหาย

เพื่อขอให้เพิ่มข้อกล่าวหาให้กับกลุ่มผู้ต้องหา ซึ่งจากการศึกษาพบว่ารายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนมีส่วนทำให้การดำเนินคดีรวดเร็วขึ้น เนื่องจากประชาชนและสื่อให้ความสนใจ ติดตามสถานการณ์ ทำให้ผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจมากขึ้นด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีก็จะต้องเอาใจใส่และกระตือรือร้นในการดำเนินคดีให้รวดเร็วขึ้นและจะต้องมีการรายงานความคืบหน้าต่อผู้บังคับบัญชาในระดับสูงขึ้นไป ทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความรัดกุมและรอบคอบมากขึ้น แต่ทั้งนี้การนำเสนอข่าวของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนในบางครั้งอาจเป็นการชี้นำสังคม ทำให้ประชาชนผู้รับชมเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปในทิศทางนั้น หรือการที่เชื่อบุคคลผู้เกี่ยวข้องหรือบุคคลอื่น ๆ มาแสดงความคิดเห็นในรายการ โดยที่ไม่ทราบข้อเท็จจริงเชิงลึกของคดี ทำให้มีการวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และการนำเสนอภาพเหตุการณ์ที่มีความรุนแรง สามารถส่งผลต่อผู้รับชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน ที่อาจซึมซับความรุนแรงและเกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบได้ นอกจากนี้ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อสังคมอย่างรวดเร็ว ยังอาจมีส่วนทำให้พนักงานสอบสวน เกิดความผิดพลาดในการดำเนินการสอบสวนได้อีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ในการบริหารงานคดีที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก ทางหน่วยงานตำรวจที่เกี่ยวข้องจะกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงออกคำสั่งมอบหมายให้มีการเข้าควบคุมการสอบสวนโดยตรง หรือออกคำสั่งให้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาพิเศษเฉพาะกิจ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนให้ทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ปัจจุบันพบว่าปริมาณคดีที่เกิดขึ้นในแต่ละปี ไม่สัมพันธ์กับจำนวนของพนักงานสอบสวนในแต่ละสถานีตำรวจ รวมทั้งความรับผิดชอบและความเครียดที่พนักงานสอบสวนจะต้องเผชิญสูงกว่าตำแหน่งอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ได้กล่าวไว้ว่า พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ความกดดันจากความคาดหวังของประชาชน (Wantanosombat, 2016) และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ที่พบว่าแรงกดดันที่สูงกว่าอาชีพอื่น ๆ เป็นปัจจัยที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (Chaiprakongcheep, 2011) อันจะส่งผลทำให้เกิดความล่าช้าในการบริหารงานคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาพรวมเป็นอย่างมาก สำหรับบทบาทของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนในการทำงานเกี่ยวกับคดี

ที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก จากการศึกษา พบว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวสาร และรณรงค์ผลักดันให้ความยุติธรรมเกิดความคืบหน้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McQuail (2010) ที่ได้กล่าวไว้ว่าสื่อจะทำหน้าที่ในการชี้แจงข้อมูลข่าวสารสู่สังคม เป็นตัวเชื่อมประสานสัมพันธ์ภาคส่วนต่าง ๆ และรณรงค์ให้เกิดความเคลื่อนไหวของสังคมได้อีกด้วย นอกจากนี้สื่อมวลชนจะมีบทบาทเป็นตัวกลาง ประสาน และตรวจสอบซึ่งกันและกันระหว่างการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กับภาคประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดตำรวจประชาธิปไตย (Democratic Policing) ของ Sataworn (2015) ที่ได้กล่าวไว้ว่าสื่อจะร่วมกันจับตามอง ตั้งข้อสงสัย ตรวจสอบความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ขับเคลื่อนและเร่งรัดในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ความยุติธรรมคืบหน้า

จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่า รายการโทรทัศน์เชิงสืบสวน จะเป็นตัวแทนที่สำคัญในการติดตามความคืบหน้า เกาะติดสถานการณ์ของคดีต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินคดีให้เสร็จสิ้น อันสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับข่าวเชิงสืบสวนที่ Vithayarat (2017) ได้อธิบายถึงความสำคัญของข่าวเชิงสืบสวนไว้ว่าเป็นการรายงานข่าวที่ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับเรื่องราว เหตุการณ์ หรือประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ถูกละเลยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ดังเห็นได้จากตัวอย่างของคดีครูจอมทรัพย์ ที่ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงให้ความสนใจมาก คดีบอส ทายาทกระทิงแดง ที่มีการตรวจสอบและติดตามความคืบหน้าของคดี รวมไปถึงคดีชายพิการประกอบ อาชีพขายขนมปังที่ถูกรุมทำร้าย ที่อาศัยสื่อมวลชนเป็นตัวกลางในการช่วยเหลือให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

นอกจากนี้ จากการศึกษาอิทธิพลของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนในเชิงการสร้างแรงกดดันในการปฏิบัติหน้าที่แก่เจ้าพนักงานตำรวจพบว่าอิทธิพลของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวน สามารถสร้างแรงกดดันในการปฏิบัติหน้าที่แก่เจ้าพนักงานตำรวจได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนจะทำให้เกิดการขยายการติดตามและตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจ และจะทำให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีมีความเอาใจใส่ต่อการดำเนินคดีเพิ่มขึ้น รวมทั้งเป็นช่องทางในการติดตามความคืบหน้าคดีของประชาชนด้วย แต่ทั้งนี้อาจเป็นช่องทางการหลบหนีของผู้กระทำความผิดได้ หรือบางครั้งอาจเป็นการสร้างแรงกดดันในลักษณะของการเร่งรัดและกดดันมากเกินไปทำให้เกิดความผิดพลาดในการดำเนินคดี เกิดความไม่โปร่งใส และไม่คำนึงถึงความถูกต้องของกระบวนการได้มาซึ่งพยานหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

การควบคุมอาชญากรรมที่ Sarapat (2009) ที่ได้อธิบายไว้ว่า เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้น การป้องกันและการปราบปราม ที่ให้ความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการลงโทษและ การจับกุมผู้กระทำความผิด เพื่อให้สังคมมีความสงบสุขเรียบร้อย แต่ไม่คำนึงถึง ความถูกต้องของกระบวนการ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีการกระทำที่มิชอบ ด้วยกฎหมายในการได้มาซึ่งพยานหลักฐาน นอกจากนี้ ในบางครั้งสื่ออาจถูกตกเป็น เครื่องมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของคดี จากการเรียกร้องขอความเป็นธรรมผ่านช่องทางสื่อ ดังเห็นได้จากตัวอย่างของคดีครูจอมทรัพย์ และการที่สื่อนำเสนอภาพความรุนแรง จากตัวอย่างของคดีชายพิการประกอบอาชีพขายขนมปังที่ถูกกรูมทำร้าย สามารถ ทำให้เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะสะท้อนให้เห็นว่าการทำงานของ สื่อมวลชนและหน่วยงานตำรวจ มักมีความขัดแย้งเกิดขึ้นอยู่เสมอ แต่ทั้งนี้ จากการศึกษา พบว่าในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ตำรวจและสื่อมวลชนต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัย ซึ่งกันและกันในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันอย่าง ขาดกันไม่ได้ โดยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็ต้องอาศัยสื่อในการประชาสัมพันธ์ ถึงความคืบหน้าของการดำเนินคดี การขอความช่วยเหลือจากประชาชน หรือการนำ เสนอผลงาน ในขณะที่สื่อมวลชนก็อาศัยข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นแหล่งข่าว สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และสื่อมวลชน โดยพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้สื่อมวลชนเป็นตัวกลางในการ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารและรายงานความคืบหน้าของคดี โดยที่ข่าวที่ปรากฏ บนสื่อมวลชน จะขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้รับจากหน่วยงานของตำรวจอีกด้วย (Cooke & Sturges, 2009)

นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบข้อมูลที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ หากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย เป็นผู้มีชื่อเสียงและอิทธิพล หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ต้องการให้สื่อมวลชน นำเสนอหรือหยิบยกประเด็นใดออกสู่สาธารณชน สามารถใช้อิทธิพลในการถอนเงิน สนับสนุน (สปอนเซอร์) ออกจากแต่ละช่องสถานีที่รายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนแต่ละ รายการสังกัดอยู่ได้ เพื่อต้องการให้คดีหรือข่าวเงียบ ถูกเลื่อนหายไปจากสังคม ซึ่ง ทำให้ทางรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนจะข้ามการนำเสนอในประเด็นดังกล่าวไป และถูกสังคมลืมเลือนไปในที่สุด ดังเห็นได้จากตัวอย่างคดีบอส ทายาทกระทิงแดง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ปัญหาการแทรกแซงของผู้มีอิทธิพล ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ในสังคมปัจจุบัน ล้วนส่งผลต่อประสิทธิภาพของงานสอบสวนเป็นอย่างมาก (Siriwannabut, Ataraphong, & Isaranuwat, 2016) ดังนั้นเพื่อลดปัญหาดังกล่าว ควรมีการกำหนดให้องค์กรอัยการเข้ามาตรวจสอบและควบคุมคดีสำคัญที่สาธารณชนให้ความสนใจมาก หรือเมื่อมีการร้องเรียนให้เข้าตรวจสอบ และปัญหาการขาดแคลนพนักงานสอบสวน ที่นับเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม หากมีการปรับโครงสร้างการทำงาน เพิ่มอัตรากำลังพนักงานสอบสวน แบ่งเบาภาระงานของพนักงานสอบสวนที่มีชั้นยศ ด้วยการแต่งตั้งพนักงานสอบสวนส่วนที่ไม่มีชั้นยศ ซึ่งในปัจจุบันได้กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 แล้ว เพียงแต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่นำไปใช้จริงในการปฏิบัติหน้าที่ (Poothakool, 2018) นอกจากนี้หน่วยงานตำรวจแห่งชาติ ยังควรมีการจัดตั้งหน่วยงานส่วนกลาง ที่ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำการบริหารงานคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และทำหน้าที่ในการตอบคำถามจากสื่อมวลชนโดยเฉพาะ สำหรับคดีที่มีความสนใจจากสาธารณชนสูง เพื่อสร้างความเข้าใจในข้อเท็จจริงที่ตรงกัน เพื่อให้งานสอบสวนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สืบเนื่องจากผลการวิจัยที่ศึกษาพบว่าอิทธิพลของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวน สามารถสร้างแรงกดดันในการปฏิบัติหน้าที่แก่เจ้าพนักงานตำรวจได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ดังนั้นแล้วเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหากล่องผลกระทบต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเชิงลบ องค์กรวิชาชีพสื่อจึงควรปฏิรูปรูปแบบการทำงานของสื่อ โดยการกำหนดบทบาทและขอบเขตของการเข้าไปมีส่วน เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างเข้มงวดและจริงจังมากขึ้น และส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การทำงานของสื่อ เพื่อถ่วงดุลอำนาจระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และการทำงานของสื่อมวลชน ในขณะที่รายการโทรทัศน์เชิงสืบสวน ควรนำเสนอข่าว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ในลักษณะของการสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างบทเรียนในอนาคต และสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ แทนการนำเสนอ ในลักษณะของการชี้นำสังคม หรือการวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ตำรวจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาอิทธิพลของสื่อประเภทอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น สื่อออนไลน์ เนื่องจากในปัจจุบันเป็นสื่อที่มีความใกล้ชิดและส่งผลต่อการรับรู้ของคนในสังคมในระดับสูง
2. ควรศึกษาเพิ่มเติมในคดีอื่นที่อาจพบปัญหาจากการสร้างแรงกดดันจากสื่อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในลักษณะอื่น ๆ ได้ เพื่อสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางในการแก้ไขเพื่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นในสังคม

สรุปการวิจัย

อิทธิพลของรายการโทรทัศน์เชิงสืบสวนที่มีต่อการบริหารงานคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีทั้งอิทธิพลในด้านบวกและด้านลบ ทั้งนี้เพื่อให้การนำเสนอข่าวหรือการหยิบยกประเด็นความไม่โปร่งใสของการดำเนินคดีต่าง ๆ เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์ ควรที่จะติดตามความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ สะท้อนให้เห็นมุมมองที่รอบด้านอย่างมีขอบเขตที่เหมาะสม และไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไป รวมทั้งควรมีขอบเขตที่เหมาะสมในการนำเสนอ หรือการกล่าวถึงรายละเอียดของคดีต่าง ๆ เช่น ในช่วงที่การดำเนินคดียังไม่เสร็จสิ้น ควรมีขอบเขตในการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อาจมีการสอบถามข้อมูลไปยังหน่วยงานกลางของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเท่านั้น ไม่ควรไปกดดันที่ตัวพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีโดยตรง ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานคดีของตำรวจเป็นไปอย่างโปร่งใส และราบรื่นรวมทั้งทำให้ได้รับข้อมูลที่ตรงกันทุกฝ่าย

References

- Boondej, K., & Kattamat, V. (2009, September 23). *Two sides of news talk*. Retrieved March 30, 2018, from <https://www.bangkokbiznews.com/> [in Thai].
- Chaiprakongcheep, A. (2011). *Alternative: Factors affecting the tension of police in the Bowin provincial police station, Sriracha District, Chonburi Province* (master's thesis). Chonburi: Burapha University. [in Thai].
- Cooke, L., & Sturges, P. (2009). Police and media relations in an era of freedom of information. *Policing and Society, 19*(4), 406–424.
- Denhardt, R. B., & Denhardt, V. J. (2000). The new public service: Serving rather than steering. *Public Administration Review, 60*(6), 549–559.

- Denhardt, R. B., & Denhardt, V. J. (2011). *The new public service: Serving, not steering* (3rd ed.). New York: M.E. Sharpe.
- Dowler, K. (2002). Media Influence on citizen attitudes toward police effectiveness. *Policing and Society, 12*(3), 227–238.
- Foundation for Media Studies. (2014). *Investigative journalism on digital tv, news and content channels* (Research report). N.P.: n.p. [in Thai].
- Goldsmith, A. (2015). Disgracebook policing: Social media and the rise of police indiscretion. *Policing and Society, 25*(3), 249–267.
- Kaewthep, K. (2002). *Mass communication: Theory and education guidelines* (3rd ed.). Bangkok: Saladaeng Printing. [in Thai].
- Lasswell, H. D. (1948). The structure and function of communication in society. In L. Bryson (Ed.), *The communication of ideas* (pp. 37–51). New York: Harper and Brother.
- McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory* (6th ed.). New York: SAGE.
- Osborne, P. S. (2010). *The new public governance? emerging perspectives on the theory and practice of public governance*. London: Routledge.
- Pailee, T. (1996). *The impact of news on newspaper to the performance of police officers in the police stations under provincial police region 1* (Research report). Bangkok: Thailand National Defence College. [in Thai].
- Plooksrang, N. (2014). *Understanding of performance on good governance of commissioned police officer in Sukhothai provincial police* (master's thesis). Bangkok: Thongsook College. [in Thai].
- Poothakool, K. (2018, April 25). *Destination of reforming police operation (final)*. Retrieved December 20, 2019, from <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/644476> [in Thai].
- Prateepornnarong, D. (2019). Important ethical principles for researchers in criminology and criminal justice. *University of the Thai Chamber of Commerce Journal, 39*(2), 137–150. [in Thai].
- Prateepornnarong, D., & Young, R. (2019). A critique of the internal complaints system of the Thai police. *Policing and Society, 29*(1), 18–35.

- Sarapat, M. (2009). *Disclosure of information of criminal case by juridical officers* (master's thesis). Pathum Thani: Thammasat University. [in Thai].
- Sataworn, P. (2015). *Police and transitional democracy in Thailand* (Research report). Bangkok: The Thailand Research Fund. [in Thai].
- Siriwannabut, P., Ataraphong, N., & Isaranuwat, W. (2016). *The reform of the police investigation: How to make citizens believe in independence and efficiency* (Research report). Bangkok: Asia Foundation. [in Thai].
- Thairath Online. (2012, October 22). Red bull's heir is still invisible, the police line 26th October foreclosure of collateral. *Thairath Online*. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/content/300447> [in Thai].
- Thairath Online. (2017a, November 17). Teacher Jomsup, the tears are not the goat, embrace the judgment, must accept the condition that arises. *Thairath Online*. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/news/local/northeast/1129508> [in Thai].
- Thairath Online. (2017b, December 27). 12–19 years in prison for killing disabled person ‘7 teenagers’ police child to compensate 500,000. *Thairath Online*. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1163502> [in Thai].
- Thairath Online. (2018a, February 6). CEO of Italian development public company limited was on charge by 6 for hunting Thung Yai Naresuan's wildlife. *Thairath Online*. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/news/local/central/1196573> [in Thai].
- Thairath Online. (2018b, March 1). Mr. Pricha Meekarn and Miss Rattanaporn Suphathip was detained in the control room of the crime suppression division after more than 6 hours of interrogation. *Thairath Online*. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/news/crime/1216788> [in Thai].
- Toh–sumlee, N. (2010). *The behavior of watching news programs that send short messages (sms) via television stations of the population in Bangkok* (master's thesis). Pathum Thani: Bangkok University. [in Thai].
- Vithayarat, S. (2017). *Investigative news reporting*. Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University. [in Thai].

- Wantanasombat, A. (2016). *The stress of investigation department – pressure from commander – hard working, try to reform in 3 ways: Collapse–move–separate into the new division*. Retrieved April 16, 2019, from <https://www.tcijthai.com/news/2016/21/scoop/6067> [in Thai].
- Watanavanich, P. (1981). Criminal justice system: Concepts of crime control and the rule of law. *Thammasat Law Journal*, 9(2), 142–171. [in Thai].